

Kasvun ja oppimisen lautakunta 13.12.2023 § 204

§ 204

Oikaisuvaatimus koskien esiopetuksen järjestämistä lukuvuonna 2024–25

Valmistelijat / lisätiedot:
Aartonen-Amhil Tanja
Rauman Maria
Leppänen Marianne
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen koskien esiopetuksen järjestämistä lukuvuonna 2024–25. Päätös ei ole lainvastainen eikä muutoinkaan ole ilmennyt seikkoja, joiden johdosta päätöstä tulisi muuttaa.

Käsittely

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kasvun ja oppimisen lautakunta on päättänyt 1.11.2023 § 162 niistä esiopetusyksiköistä, joissa järjestetään esiopetusta lukuvuonna 2024–2025. Päätöksen mukaan esiopetus päättyy Lahnuksen esiopetuksessa. Päätöksestä on tehty määräajassa saapunut oikaisuvaatimus siltä osin, kun se koskee Lahnuksen esiopetuksen päättymistä.

Oikaisuvaatimuksessa vaaditaan, että esiopetuksen tulee jatkua Lahnuksen esiopetuksessa. Oikaisuvaatimuksessa katsotaan muun muassa, että asian valmistelussa on laiminlyöty kuntalain 22 §:ssä säädetty kuntalaisten oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan eikä päätöstä ole perusteltu hallintolain 45 §:n edellyttämällä tavalla. Lisäksi oikaisuvaatimuksen mukaan päätös asettaa Lahnuksen alueella asuvat esiopetusikäiset lapset eriarvoiseen asemaan. Oikaisuvaatimus on kokonaisuudessaan oheismateriaalina.

Lainsäädäntö

Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Perusopetuslain 6 §:n mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä

tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää varhaiskasvatuspalveluita.

Esiopetuksen järjestämispaikkojen suunnittelu

Esiopetuksen palveluverkkoa kehitetään palveluntarpeen mukaan. Lapsimäärä arvioidaan edellisen lukuvuoden syksyllä esiopetuspaikkojen suunnittelun yhteydessä. Esiopetusryhmien suunnittelussa lähtökohtana on tilojen tehokas ja tarkoituksenmukainen käyttö ja tilojen tulee soveltua esiopetusikäisille lapsille. Lisäksi suunnittelussa huomioidaan esiopetuksen ja varhaiskasvatuspalveluiden yhteensovittaminen sekä toimivan kokoisten lapsiryhmien muodostaminen.

Päätöksen perusteleminen

Kuten oikaisuvaatimuksessa todetaan, päätös on hallintolain 45 §:n mukaan perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Se, kuinka laajat perusteluiden tulee yksittäisessä päätöksessä olla, arvioidaan tapauskohtaisesti.

Kasvun ja oppimisen lautakunnan päätöksessä 1.11.2023 § 162 on selvitetty, miten esiopetuspaikkojen tarvetta on arvioitu alueilla ja mitä oikeussäännöksiä asiassa on sovellettu. Päätös perustuu nimenomaan esiopetuspaikkojen tarpeeseen eri alueilla. Lisäksi lapsivaikutuksen arviointi täydentää päätöstä osaltaan. Näiden pohjalta lautakunta on päättänyt, missä yksiköissä esiopetusta järjestetään.

Tarkemmat perustelut Lahnuksen esiopetuksen päättymiselle

Lahnuksen esiopetus kuuluu Espoon keskuksen pohjoiseen palvelualueeseen. Esiopetuspaikkojen suunnittelussa on huomioitu koko Espoon keskuksen pohjoisen palvelualueen esiopetuspaikkojen tarve alueen lapsimäärätilastojen ja -ennusteiden pohjalta. Kokonaisarviointin pohjalta on päädytty siihen, että alueen esiopetuspaikkojen riittävän määrän järjestämiseksi Lahnuksen esiopetuksessa ei järjestetä esiopetusta. Luopumalla Lahnuksen esiopetuksesta ja järjestämällä esiopetus Kalajärven päiväkodissa, alueen esiopetuspaikat saadaan järjestettyä tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Lapsimäärät mahdollistavat toimivat, varhaiskasvatuslain mukaiset esiopetuksen ryhmäkoot ja tilojen tarkoituksenmukaisen käytön. Tilakapasiteetin lisääntyessä Kalajärven päiväkodissa vuonna 2025, jatkumo esiopetukseen toteutuu Kalajärven päiväkodissa varhaiskasvatuksessa oleville lapsille ja ratkaisu on näin ollen myös pitkällä tähtäimellä toimiva.

Lahnuksen esiopetuksen yhteydessä ei ole varhaiskasvatuksen ryhmiä, mikä tekee palvelun toteuttamisesta haavoittuvaista. Lasten ja perheiden palveluntarpeeseen vastaamiseksi Lahnuksen esiopetuksessa tarvitaan kaksi tai kolme kasvatusvastuullista työntekijää lapsimäärästä riippuen. Yksikön henkilöstöresursoinnissa on ollut haasteita rekrytoinnin näkökulmasta.

Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet

Oikaisuvaatimuksessa on tuotu esiin, että asian valmistelussa on laiminlyöty kuntalaisten oikeus osallistua päätöksen valmisteluun ja päätös on tullut Lahnuksen lähialueen asukkaille yllätyksenä. Lisäksi siinä on viitattu Espoon valtuuston valtuustokauden 2021–2025 tavoitteissa

arvokseen ja toimintaperiaatteekseen asettamaansa asukas- ja asiakaslähtöisyyteen.

Kuntalain 22 §:n mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Kunnan valtuuston on huolehdittava siitä, että asukkailla on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kunnan olisi selvítettävä kuntalaisten mielipide ennen jokaista päätöstä. Laki edellyttää, että kunnan asukkailla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan, mutta kuntalaki ei määrittele, miten osallistuminen toteutetaan ja millaiset päätökset sitä vaativat. Harkintavalta tästä on kunnalla.

Kasvun ja oppimisen lautakunta on päättänyt 1.11.2023, missä yksiköissä esiopetusta järjestetään lukuvuonna 2024–25. Kyse on vuosittain tehtävästä päätöksestä esiopetuksen järjestämipaikoista ja se perustuu esiopetusikäisten määrään kyseisellä alueella. Lautakunta on päättänyt 28.10.2010 § 6, että esiopetuspaikoiksi valitaan sellaisia yksiköitä, joissa esiopetusikäisten lasten määrän arvioidaan pysyvän vähintään kymmenessä usean vuoden ajan. Koska päätös tehdään vuosittain ja se perustuu ennalta päätettyihin lapsimääriin, ei ole katsottu tarpeelliseksi pitää asiassa erillistä keskustelu- ja kuulemistilaisuutta kunnan asukkaille.

Kuntalain 29 §:n 2 momentin mukaan kunnan on huolehdittava, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Kasvun ja oppimisen lautakunnan kokouksen 1.11.2023 esityslista on julkaistu Espoon kaupungin internet-sivuilla 26.10.2023. Kuntalaisilla on ollut näin ollen mahdollisuus tutustua päätösehdotukseen ennen asian käsittelyä lautakunnassa.

Lapsivaikutusten arviointi ja lapsen edun ensisijaisuus

Oikaisuvaatimuksessa viitataan päätöksen yhteydessä tehtyyn lapsivaikutusten arviointiin ja siinä olevaan kirjaukseen, että esiopetuspaikkojen valmistelu sekä palveluntarjonta on asiakkaan näkökulmasta tasapuolista ja avointa. Oikaisuvaatimuksessa katsotaan, että oikeudenmukaisuus ei ole toteutunut asian valmistelussa eikä päätöksenteossa, koska päätöksen valmisteluun osallistumiselle ei ole annettu mahdollisuutta. Tämän osalta viitataan edellä Kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet -osassa esitettyyn. Lapsivaikutusten arviointi on laadittu kuntatasolla, sillä esiopetuspaikkojen järjestäminen laaditaan kuntatasoisesti ja täten arviointi kohdistuu kuntatasolle.

Oikaisuvaatimuksessa on viitattu lapsen edun ensisijaisuuteen, joka tulee huomioida myös esiopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä. Lapsen edun huomioiminen päätöksenteossa ei kuitenkaan välttämättä tarkoita, että asia ratkaistaan lapsen huoltajien tai kuntalaisten näkemyksen mukaisesti. Lapsen edun näkökulmasta oleellista on, että hän saa laadukasta esiopetusta turvallisessa ja terveellisessä ympäristössä, jossa hänen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi otetaan huomioon. Näiden edellytysten toteutuminen ei edellytä Lahnuksen esiopetuksen jatkumista, vaan nämä voidaan turvata myös Kalajärven päiväkodissa järjestettävässä esiopetuksessa.

Lapsimäärät ja niiden arviointi sekä yhdenvertainen kohtelu

Oikaisuvaatimuksen mukaan lapsimäärät voidaan arvioida luotettavasti enintään vuodeksi kerrallaan. Lapsia, jotka ovat tulossa Lahnuksen esiopetukseen lukuvuonna 2024–25, on ainakin 12. Tämä on enemmän kuin kuluvana lukuvuotena, jolloin lapsia on 8. Lisäksi oikaisuvaatimuksessa todetaan, että Lahnuksen esioppilaat ovat eriarvoisessa asemassa suhteessa esim. Montessori- ja kielikylpyesioppilaisiin, koska esiopetusryhmän minimikoko on näiden osalta 5 tai 8 lasta eikä esiopetusikäisten lapsimääriä tarkastella usean vuoden ajanjaksolla. Yhdenvertaisen kohtelun osalta on viitattu perustuslain 6 §:ään. Oikaisuvaatimuksessa todetaan myös, että Lahnuksen asukasmäärä tulee kasvamaan ja tämän vuoksi voidaan päätyä tilanteeseen, jossa tarvitaan kalliita uusia tai tilapäisiä tilaratkaisuja, jos pienten yksiköiden tarjoama joustavuus ei olisi enää käytössä.

Perustuslain 6 §:n mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Päätös ei ole lautakunnan käsityksen mukaan perustuslain vastainen, koska se ei aseta lapsia eriarvoiseen asemaan perustuslaissa todetuilla perusteilla.

Lapsimäärien osalta noudatetaan suomenkielisen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunnan päätöstä 28.10.2010 § 6. Lahnuksen esiopetuksessa ei ole toiminut kieli- tai vaihtoehtopedagogiikkaan painottunutta ryhmää, joten pienemmät ryhmäkokovaatimukset eivät koske Lahnuksen esiopetusta. Pienemmät ryhmäkokovaatimukset johtuvat tarpeesta turvata kyseisten ryhmien jatkumo lapsen esiopetukseen esimerkiksi kielen oppimisen näkökulmasta.

Kalajärven ja Lahnuksen alueen esiopetuksen tilakapasiteetin osalta todetaan, että alueelle on valmistumassa syksyllä 2025 uusi Kalajärven päiväkoti, joten tilakapasiteetti tulee kasvamaan.

Matka esiopetukseen

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on 17.8.2017 päättänyt koulukuljetusten ja matka-avustusten myöntämistä koskevista linjauksista, joiden mukaan esiopetuksen oppilaalle myönnetään matka-avustus, jos matka ylittää 3 kilometriä. Oikaisuvaatimuksessa on tuotu esiin, että osalle lapsista matka kotiosoitteesta Kalajärven päiväkodin esiopetukseen olisi yli 3 kilometriä, jolloin kaupunki joutuisi myöntämään esiopetuksen oppilaalle matka-avustuksen. Tämän osalta todetaan, että tilanne voi olla sama Lahnuksen esiopetuksen osalta eli osalle lapsista saatetaan joutua myöntämään matka-avustus Lahnuksen esiopetukseen.

Lisäksi oikaisuvaatimuksessa on tuotu esiin, että matka Kalajärven koululle on pitkä ja vaarallisempi kuin Lahnuksen esiopetukseen. Lahnuksen esioppilaat voisivat turvallisesti harjoitella tulevaa koulumatkaa vanhemman kanssa koko esiopetusvuoden. Tässä yhteydessä voidaan todeta, että matkan turvallisuutta voidaan arvioida vasta silloin, kun tiedossa on lapsen kotiosoite ja esiopetuspaikka.

Jatkumo

Oikaisuvaatimuksessa on todettu, että Lahnuksen esiopetus on luonteva koulupolun jatkumo Lahnuksen kouluun 1. luokalle. Oikaisuvaatimuksen mukaan lautakunnan päätös lakkauttaa Lahnuksen esiopetus ei tue

lapsivaikutusten arvioinnissa viitattuja esiopetuksen valintaperusteita, koska se ei tue perusopetuksen jatkumoa.

Esiopetuksen osoittamisperusteiden mukaan huomioidaan lapsen nykyisen varhaiskasvatuspaikan jatkumo mahdollisuuksien mukaan. Perusopetuksen lähikoulun osoittamisperusteissa ei ole jatkumoon liittyvää perustetta. Toisin sanoen lapsen esiopetuspaikka ei vaikuta lähikoulun osoittamiseen.

Muut oikaisuvaatimuksessa esitetyt asiat

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi viitattu muun muassa Lahnuksen koulussa oleviin sisaruksiin; Lahnuksen esiopetuksen laadukkuuteen ja yksilölliseen opetukseen sekä sen pysyvään ja sitoutuneeseen henkilökuntaa; turvalliseen oppimisympäristöön; vähäiseen sairastavuuteen; toimiviin, turvallisiin ja kodikkaisiin tiloihin; luonnon läheisyyteen ja kestävyyskasvatuksen toteutumiseen.

Kaikissa Espoon esiopetusyksiköissä noudatetaan Espoon esiopetuksen opetussuunnitelmaa, jossa huomioidaan edellä mainitut oikaisuvaatimuksessa esiin nostetut opetuksen sisällölliset näkökulmat. Lisäksi uusi Kalajärven päiväkotitoiminta valmistuu syksyllä 2025, jolloin käytössä on varhaiskasvatus- ja esiopetuskäyttöön suunnitellut tilat.

Johtopäätös

Edellä todetuista perusteista kasvun ja oppimisen lautakunnan päätös 1.11.2023 § 162 ei ole lainvastainen eikä Lahnuksen esiopetuksessa ole tarkoituksenmukaista järjestää lukuvuonna 2024–25 esiopetusta. Näin ollen oikaisuvaatimus tulee hylätä.

Päätöksen tiedoksi

Hallintolain 56 §:n 2 mom. mukaisesti päätös annetaan tiedoksi yhdyshenkilölle ja oikaisuvaatimuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle, joiden tulee ilmoittaa tiedoksisaannista muille allekirjoittaneille/muutoksenhakijoille.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Ei julkaista, Oikaisuvaatimus 28.11.2023, sisältää henkilötietoja

Tiedoksi

Oikaisuvaatimuksen tekijät/yhdyshenkilö